

Lyszczynkowate (Coleoptera: Nitidulidae) rezerwatów Budzisk i Jesionowe Góry w Puszczy Knyszyńskiej

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8054530>

ANDRZEJ LASOŃ¹ , DAWID MARCZAK² , ADAM KWIATKOWSKI³

¹ ul. Wiejska 4B/85, 15-352 Białystok, Polska; e-mail: haptos@interia.pl, ORCID: 0000-0003-2331-3459

² Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie, ul. Olszewska 12, 00-792 Warszawa, Polska, e-mail: dawid.marczak@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6282-1432

³ Instytut Nauk Leśnych, Wydział Budownictwa i Nauk o Środowisku, Politechnika Białostocka, ul. Wiejska 45A, 15-351 Białystok, Polska, e-mail: akfiatek1@wp.pl, ORCID: 0000-0002-0556-6113

ABSTRACT. Sap beetles (Coleoptera: Nitidulidae) from Budzisk and Jesionowe Góry Reserve of the Knyszyńska Forest.

The paper presents new data on the occurrence of sap beetles (Coleoptera: Nitidulidae) in Budzisk and Jesionowe Góry Reserve of the the Knyszyńska Forest (NE Poland). In the present study 19 species sap beetles (Nitidulidae) were reported, among them 7 species are new for the Podlasie.

KEY WORDS: Coleoptera, Nitidulidae, sap beetles, new data, Podlasie, Knyszyńska Forest, Budzisk, Jesionowe Góry.

WSTĘP

Rezerваты przyrody Budzisk (pow. ok. 330 ha) oraz Jesionowe Góry (pow. 375 ha) położone są w Parku Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej. Oba rezerваты mają charakter leśny i zostały utworzone dla zachowania naturalnych fragmentów Puszczy Knyszyńskiej. W rezerwacie Budzisk są to naturalne zbiorowiska leśne, torfowiskowe, łąkowe i źródłiskowe. Natomiast w rezerwacie Jesionowe Góry zbiorowiska na siedliskach bagiennych i mieszanych z dorodnym wielogatunkowym starodrzewem. Rezerваты te nie doczekały się do tej pory kompleksowej inwentaryzacji, stąd też wiedza o entomofaunie jest fragmentaryczna i rozproszona w kilku publikacjach (GREŃ *et al.* 2022, MARCZAK *et al.* 2023a, b, MIŁKOWSKI *et al.* 2019; MOKRZYCKI *et al.* 2022, TATUR-DYTKOWSKI *et al.* 2017, WANAT *et al.* 2011). Podobnie wygląda sytuacja odnośnie rodziny Nitidulidae (LASOŃ 1997).

MATERIAŁ I METODY

Badania były prowadzone w roku 2019 na obszarze rezerwatu Budzisk (Nadleśnictwo Czarna Białostocka), kwadrat siatki UTM (10x10 km): FE50 oraz w roku 2020 na obszarze rezerwatu Jesionowe Góry (Nadleśnictwo Czarna Białostocka), kwadrat siatki UTM (10x10 km): FE51. W wybranych fragmentach drzewostanu panującego na obszarze rezerwatów wybrano powierzchnie badawcze z dużym udziałem zamarłych i zamierających starych drzew, głównie osik i świerków (rez. Budzisk) oraz jesionów (rez. Jesionowe Góry). Materiał pozyskiwano za pomocą pułapek przegrodowych IBL-5 (Ryc. 1) wiszących na pniach stojących zamierających i zamarłych drzew. Pułapki

były eksponowane w terenie, w dniach od 1 kwietnia do 31 sierpnia, czyli w okresie najaktywniejszego pojawu chrząszczy saproksylicznych. Materiał z pułapek był sortowany i konserwowany w 70% roztworze Line-EtOH w acetonówkach.

Ryc. 1. Pułapka przegrodowa IBL-5 zawieszona na świerku (fot. A. Kwiatkowski).

Fig. 1. IBL-5 trap hanging on a spruce (photo A. Kwiatkowski).

WYKAZ GATUNKÓW

Poniżej przedstawiono nowe dane dotyczące występowania Nitidulidae w rezerwach Budzisk (FE50) i Jesionowe Góry (FE51). Okazy dowodowe znajdują się w kolekcjach autorów. W pracy zastosowano następujące skróty: AK – Adam Kwiatkowski, AL – Andrzej Lasoń, DM – Dawid Marczak, puł. – pułapka, RB – rezerwat Budzisk, RJ – rezerwat Jesionowe Góry.

Układ systematyczny przyjęto za JELÍNEK & AUDISIO (2007) i AUDISIO *et al.* (2009). Gatunki wewnątrz podrodzin w Nitidulidae uporządkowano alfabetycznie. Stwierdzono 19 gatunków Nitidulidae, z których 7 jest nowych dla Podlasia.

Cryptarchinae

Cryptarcha strigata (FABRICIUS, 1787)

RB, 1 – 30 VI 2019, 1 ex.; 1 – 31 VII 2019, 1 ex., puł. na świerku, leg. DM.

Glischrochilus hortensis (GEOFFROY, 1785)

RB, 1 IV – 31 VII 2019, 64 exx., puł. na osice i świerku, leg. DM.

Glischrochilus quadriguttatus (FABRICIUS, 1777)

RB, 1 III – 31 VII 2019, 26 exx., puł. na klonie, lipie, osice i świerku, leg. DM.

RJ, 1 V 2020, 6 exx., puł. na jesionie i świerku, leg. AK.

Glischrochilus quadripunctatus (LINNAEUS, 1758)

RB, 1 IV – 31 VII 2019, 25 exx., puł. na osice i świerku, leg. DM.

RJ, 1 V 2020, 1 ex., puł. na świerku, leg. AK.

Glischrochilus quadrisignatus (SAY, 1835)

RB, 1 – 30 VI 2019, 1 ex., puł. na świerku, leg. DM.

Pityophagus ferrugineus (LINNAEUS, 1761)

RB, 1 – 30 IV 2019, 1 ex., puł. na świerku, leg. DM.

Epuraeacinae

Epuraea angustula (STURM, 1844)

RB, 1 – 31 III 2019, 2 exx., puł. na świerku, leg. DM; 1 – 30 IV 2019, 2 exx., puł. na świerku, leg. DM.

RJ, 1 V 2020, 1 ex., puł. na świerku, leg. AK.

Rzadko odławiany gatunek, w Polsce znany z 6 krain, głównie południowych. Na północy stwierdzony tylko raz w Puszczy Boreckiej (OKOŁÓW 1963).

Nowy dla Podlasia.

Epuraea guttata (OLIVIER A.G., 1811)

RB, 1 – 31 VII 2019, 2 exx., puł. na osice, leg. DM.

Nowy dla Podlasia.

Epuraea marseuli REITER, 1873

RB, 1 III – 31 VII 2019, 33 exx., puł. na osice i świerku, leg. DM.

RJ, 1 V 2020, 2 exx., puł. na świerku, leg. AK.

Epuraea melanocephala (MARSHAM, 1802)

RB, 1 – 30 IV 2019, 1 ex., puł. na osice, leg. DM.

RJ, 1 V 2020, 2 exx., puł. na lipie, leg. AK.

Nowy dla Podlasia.

Epuraea neglecta (HEER, 1841)

RB, 1 – 31 V 2019, 3 exx., puł. na świerku, leg. DM.

RJ, 1 V 2020, 1 ex., puł. na świerku, leg. AK; 6 VI 2020, 1 ex., puł. na jesionie, leg. AK.

Epuraea pallescens (STEPHENS, 1835)

RB, 11 VI 1995, 1 ex., puł., leg. AL.

RJ, oddz. 118d, 4 VI 2020, 1 ex., puł. na jesionie, leg. AK & DM.

Epuraea pygmaea (GYLLENHAL, 1808)

RB, 1 – 30 IV 2019, 1 ex., puł. na osice, leg. DM.

Nowy dla Podlasia.

Epuraea thoracica TOURNIER, 1872

RB, 1 – 30 VI 2019, 2 exx., puł. na świerku, leg. DM.

W Polsce chrząszcz rzadko spotykany, znany tylko z 6 krain, przy czym znaczna część danych pochodzi z XIX i XX wieku.

Nowy dla Podlasia.

Meligethinae

Brassicogethes aeneus (FABRICIUS, 1775)

RB, 1 – 30 IV 2019, 1 ex., puł. na świerku, leg. DM; 1 – 31 V 2019, 1 ex., puł. na osice, leg. DM.

Nowy dla Podlasia.

Nitidulinae

Cychramus luteus (FABRICIUS, 1787)

RB, 1 – 31 V 2019, 5 exx., puł. na osice i świerku; 1 – 31 VII 2019, 2 exx., puł. na osice i świerku, leg. DM.

RJ, oddz. 118d, 4 VI 2020, 2 exx., puł. na jesionie, leg. AK & DM.

Cychramus variegatus (HERBST, 1792)

RB, 1 – 31 VII 2019, 1 ex., puł. na osice, leg. DM.

Cyllodes ater (HERBST, 1792)

RB, 1 – 31 V 2019, 10 exx., puł. na osice i świerku, leg. DM; 1 – 30 VI 2019, 2 exx., na osice, leg. DM.

Ipidia binotata REITTER, 1875

RB, 1 IV – 31 VII 2019, 27 exx., puł. na klonie, osice i świerku, leg. DM.

PIŚMIENNICTWO

- AUDISIO P., CLINE A.R., DE BIASE A., ANTONINI G., MANCINI E., TRIZZONIO M., CONSTANTINI L., STRIKA S., LAMANNA F., CERRETTI P. 2009. Preliminary re-examination of genus-level taxonomy of the pollen beetle subfamily Meligethinae (Coleoptera: Nitidulidae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* 49: 341–504.
- GREŃ CZ., LUBECKI K., SUĆKO K. 2022. Chrząszcze wodne (Coleoptera: Hydradephaga, Hydrophiloidea, Hydraenidae, Dryopoidea) Puszczy Knyszyńskiej. *Rocznik Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Przyroda* 28(012): 1–35 [online]. <http://doi.org/10.5281/zenodo.6973357>.

- JELÍNEK J., AUDISIO P. 2007. Nitidulidae, pp. 459–491, In: LÖBL I., SMETANA A. (Eds.), Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 4. Stenstrup, Apollo Books.
- LASOŃ A. 1997. Nowe stanowiska chrząszczy z rodzin Kateretidae i Nitidulidae (Coleoptera) na Podlasiu. *Wiadomości entomologiczne* 16(1): 7–10.
- MARCAK D., LASOŃ A., KWIATKOWSKI A., SZAWARYN L. 2023a. Contribution to the knowledge of fauna of the Knyszyńska Forest: longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae). *Rocznik Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Przyroda* 29(002): 1–21 [online]. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7732067>.
- MARCAK D., LASOŃ A., KWIATKOWSKI A. 2023b. Goleńczykowate (Coleoptera: Eucnemidae) Puszczy Knyszyńskiej. *Acta entomologica silesiana* 31(005): 1–12 [online]. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7919109>.
- MILKOWSKI M., TATUR-DYTKOWSKI J., GUTOWSKI J.M., RUTA R., GRZYWOCZ J., KONWERSKI S., KRÓLIK R., KUBISZ D., LASOŃ A., MELKE A., OLBRYCHT T., SZOLTYS H., WANAT M. 2019. Trogossitidae, Lophocateridae, Peltidae and Thymalidae (Coleoptera:Cleroida) of Poland: distribution, biology and conservation. *Polish Journal of Entomology* 88(3): 215–274.
- MOKRZYCKI T., BOHDAN A., KOWAL B., LASOŃ A., SZTABKOWSKA I. 2022. Rzadkie i nowe gatunki chrząszczy (Coleoptera) dla Puszczy Knyszyńskiej. *Wiadomości entomologiczne* 41(3): 20–25.
- OKOŁÓW Cz. 1963. Materiały do żerowisk korników – Scolytidae Puszczy Boreckiej. *Polskie Pismo Entomologiczne* 29–30: 15–20.
- TATUR-DYTKOWSKI J., BOROWSKI J., GUTOWSKI J.M., HOŁOWIŃSKI M., KRUSZELNICKI L., MILKOWSKI M., OLBRYCHT T. 2017. Nowe dane o rozszedleniu *Leioderes kollari* REDTENBACHER, 1849 (Coleoptera: Cerambycidae) w Polsce oraz uwagi o biologii gatunku. *Wiadomości entomologiczne* 36(3): 153–161.
- WANAT M., JAŁOSZYŃSKI P., MILKOWSKI M., RUTA R., SAWONIEWICZ J. 2011. Nowe dane o występowaniu kobielatkowatych (Coleoptera: Anthribidae) w Polsce. *Wiadomości entomologiczne* 30(2): 69–83.

Accepted: 15 May 2023; published: 19 June 2023

Licensed under a Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>